

SETKÁNÍ S KNIHOU

Evžen a jeho bláznivý stromodům

Thibaut Rassat

Metodiku zpracovala: Bc. Markéta Kološová, Obecní knihovna Hukvaldy

Konzultace: Mgr. Alexandra Filarová

Věková kategorie: 2. – 4. ročník

Zaměření (cíl, obsah) lekce: Rozšíření slovní zásoby, přídavná jména, stupňování, práce s textem, výtvarná realizace

Vyučovací předměty: český jazyk, výtvarná výchova

Bibliografie: RASSAT, Thibaut. *Evžen a jeho bláznivý stromodům*. Přeložil Katarína HORŇÁČKOVÁ. V Praze: Paseka, 2021. ISBN 978-80-7637-193-4.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Stručný obsah

Puntičkáři jsou lidé, kteří mají rádi všechno uklizené, přehledné, zkrátka do puntíku. A přesně takový byl architekt Evžen. Doma měl pořádek, který se jen tak někde neviděl, všechny věci srovnané od nejmenší po největší a od nejčernější po nejbělejší. Jednoho dne se však stalo něco velmi zvláštního a Evžen pochopil, že krásný dům se nedělá jen podle pravítka. Všechno to způsobil vítr. Jeho silný poryv ohnul strom do třetího patra chystané stavby, právě tam, kde měl být pokoj. Jenže k překvapení všech Evžen strom nenechal pokácet. Zdál se mu naprosto dokonalý, a tak ho nechal domem růst. A začal si všímat přírody a lidí.

Kniha francouzského ilustrátora a architekta svou výtvarnou poetikou upomíná na legendární práci Miroslava Šaška nebo na avantgardní estetiku. Učí děti pozornosti pro velké stavby, soucitu s nejmenšími tvory, důvěře ve fantazii i odvaze jít proti vkusu většiny.

zdroj: <https://www.paseka.cz/produkt/evzen-a-jeho-blaznivy-stromodum/>

O autorovi

Thibaut Rassat vystudoval architekturu v Marseille, několik let navrhoval stavby, pak se začal věnovat také ilustraci. Spolupracoval s nakladatelstvími jako Gallimard, Milan nebo Belin. S tužkou na papíře rád přemýšlí o domech a městech.

zdroj: <https://www.paseka.cz/autor/thibaut-rassat/>

Předpokládaná délka práce s knihou – 1 až 2 vyučovací hodiny českého jazyka (ideálně v kuse) + 1 až 2 hodiny výtvarné výchovy.

EVOKACE

Kdo je to architekt? Jaká jsou další povolání na stavbách domů?

Pomůcky: kniha, pracovní list č. 1

1. Předvídání - ukážeme žákům knihu Evžen a jeho bláznivý stromodům. Podle ilustrace na obálce knihy odhadujeme, jaké je Evženovo povolání. (*architekt*)
2. Pracovní list - žáci nejdříve jednotlivě spojují povolání, která se objevují kolem stavby, s jejich náplní. Výsledek si ověříme společně ústně.
3. Otevřená otázka v PL - Jaké vlastnosti by měl mít architekt? Nejdříve vyplní každý žák sám, poté zkonzultuje ve dvojici a na závěr dáme některým prostor odpovědět nahlas.

UVĚDOMĚNÍ

Četba plného textu knihy (je poměrně krátký) s ukázkami doprovodných ilustrací (z knihy nebo prostřednictvím promítání).

Pomůcky: kniha (př. prezentace s obrázky z knihy), pracovní list č. 2

1. Čtení s předvídáním - rozdáme žákům pracovní listy a požádáme je, aby si pracovní list přikryli a ponechali odkrytou jen první část. Přečteme si text (některé části čtou nahlas nebo každý sám pro sebe žáci - ty jsou součástí PL, některé čte jen pedagog)¹:

(Žáci)

V jednom městě, v Trojúhelníkové ulici číslo 45, žil člověk, který se jmenoval Evžen. A ten kromě domů a různých udělátek vlastně neměl v lásce skoro nic.

Evžen byl architekt, vymýšlel nejrůznější stavby. Byl velmi pečlivý, někdo by řekl, že až puntičkářský. No ale především si o něm lidé mysleli, že je tak trochu praštěný.

2. Žáky požádáme, aby v textu podtrhli Evženovy vlastnosti. Vysvětlíme si přenesený význam slova praštěný a vlastnost puntičkářství. Ptáme se žáků: *Jak se takový člověk může projevat?* Odpověď nalezneme v pokračování textu - odsuneme další přikrytou část.

(Žáci)

Jeho elegantní domov byl vždy hezky uklizený. Věci měl seřazené podle

¹ Text knihy je v částech pro pedagoga pro účely této metodiky krácen, aniž by byl poškozen smysl příběhu.

velikosti a barev, od nejmenší po největší a od nejčernočernější po nejbělostnější bílou. Měl rád knihy, různé drobnůstky, věci a věcíčky, prostě všechno, co se dalo nějak setřídít, seřadit a uspořádat.

Jako architekt byl Evžen obzvláště hrdý na svůj poslední výtvor: dokonale promyšlený obrovitánský dům. Vše na něm bylo jako podle pravítka a okna měl dokonale hranatá.

„Kdyby tak všechny domy ve městě vypadaly jako ten můj, byl bych mnohem šťastnější,” říkal si.

3. Žáky požádáme, aby v textu našli slova s předponou nej- a zapsali si je do posledního sloupcečku tabulky pod slovo vzorové slovo nejšťastnější. Žáky necháme doplnit tabulku stupňování přídavných jmen podle vzoru uvedeného v horním řádku - společně zkontrolujeme.

šťastný	šťastnější	nejšťastnější
<i>malý</i>	<i>menší</i>	<i>nejmenší</i>
<i>velký</i>	<i>větší</i>	<i>největší</i>
<i>černočerný</i>	<i>černočernější</i>	<i>nejčernočernější</i>
<i>bělostný</i>	<i>bělostnější</i>	<i>nejbělostnější</i>

4. Ptáme se žáků: *Znáte domy, které jsou úplně rovné, a všechno je na nich hranaté? Jak se jmenují? Líbí se vám takové domy? Měl Evžen rád domy, které nebyly rovné?*

5. Pokračujeme se čtením:

(Pedagog)

Pátek co pátek musel Evžen vyjít ven. Neměl na výběr. Jeho krásný dům stavěli na druhém konci města a jeho povinností bylo dohlédnout, že všechno jde podle plánu. „Dobrý den, pane Evžene! Dnes jste přišel dřív než obvykle! Ještě jsme nestihli uklidit...”

A bylo to opravdu tak. Evžena skoro klepla pepka. Taková spoušť! Všude, úplně VŠUDE se válela spousta nepořádku a všelijakého harampádí. Jak jen v tomhle zmatku má na svůj dům dohlédnout! Protože se ale o Evženovi vědělo, že se rozčiluje pořád a kvůli každé maličkosti, stavební dělníci nevynechali jedinou příležitost si z něj vystřelit. „NE A NE A STOKRÁT NE! Dejte pryč ty záchody z balkonů!” křičel celý rudý vzteky. Jenže když ho dělníci viděli takhle rozčileného, smáli se o to víc. Evžen už nevěděl, co s nimi. Ale kromě těchto mrzutostí pokračovala samotná stavba na výbornou. Až do jednoho jarního dne, kdy se stalo něco, co nikdo nečekal.

6. Co znamenají tato slovní spojení? - vysvětlíme si společně

Evžena skoro klepla pepka

...nevynechali příležitost si z něj vystřelit

7. Ptáme se: *Co se mohlo stát?* Nejdříve si každý zkusí zavřít oči a vymyslet nějakou variantu, poté si vymění své nápady ve dvojicích a nakonec některé varianty necháme zaznít nahlas. (Můžeme nápady zapisovat na tabuli.) Pokračujeme ve čtení.

(Pedagog)

Ten den ráno dělníci spatřili, že silný poryv větru napůl vyvrátil jeden z platanů v zahradě. Strom byl trochu polámaný, ale svými kořeny pořád pevně držel v zemi. Stál si tam, skloněný přesně v místě, kde měl v budoucnu vyrůst obývací pokoj bytu ve třetím patře.

„Přisaháme, že tentokrát za to nemůžeme,“ bránili se dělníci a hned se hnali pro pilu, že strom uříznou. Jaké však bylo jejich překvapení, když se Evžen vrhl ke stromu a začal křičet: „Toho stromu se nikdo ani nedotkne! Jen se podívejte na ty jeho větve, sledujte ty linie a tvary, tenhle strom je naprosto DOKONALÝ!“ Dělníci se po sobě znepokojeně dívali a nejspíš je všechny napadlo to samé: Evženovi už úplně přeskočilo.

8. Ptáme se: *Trefil se někdo z nás v odhadu, co se mohlo stát? Co znamená věta: Evženovi už úplně přeskočilo?* (řekneme si společně)

(Pedagog)

Celý den nešel Evženovi ten strom z hlavy. Opravdu mu připadal dokonalý, a hlavně byl tak strašně starý. Ten platan byl na světě mnohem déle než on sám! Během pěti vteřin se Evženovi zhroutil celý jeho svět. Ptal se sám sebe: „Můžu snad svojí prací ničit přírodu?“

Za každou cenu musel vymyslet řešení, jak strom zachránit. Celou noc ve své pracovně kreslil návrh za návrhem, překresloval a škrtal, pak zase všechno zmuchlal a roztrhal, a začínal znova a znova. A přesně dvě minuty po tři čtvrtě na čtyři ráno na to přišel. Když si druhý den stavební dělníci prohlíželi jeho návrhy, nevěřili vlastním očím. Evženovi muselo opravdu přeskočit. Ale zároveň si také všimli, že Evžen se už tolik nemračí a tváří se mnohem víc spokojeně.

Od toho dne si Evžen začal víc všimnout světa kolem sebe. Chtěl teď myslet na všechny. Na zvířata, hmyz, obyvatele čtvrti. Nechal vybudovat malý tunel, aby broukům nestál v cestě. Pak nařídil v zahradě postavit velkou boudu pro toulavé psy ze sousedství. „Dost bylo rovných linií,“ prohlásil a stavba dál pokračovala bez pravítka. Dělníci se sice divili, ale přicházeli také se spoustou vlastních nápadů a stavba je začala velice bavit. Hluk přitahoval lidi ze čtvrti, všichni chtěli vědět, co se za vysokým plotem děje, ale stavbyvedoucí je odháněla.

9. Ptáme se: *Na co všechno by měl myslet architekt, když navrhuje stavbu ve městě?* (Inspirujeme se tím, na co myslel Evžen - podtrženo.) Pokračujeme v četbě, tentokrát čtou žáci.

(Žáci)

Dny utíkaly a nakonec byla stavba dokončena. Na její slavnostní odhalení se přišli podívat úplně všichni. A když konečně spatřili, co se skrývalo za plotem, stál před nimi nejbláznivější dům, jaký kdy kdo postavil. „Evžene, no to je pohroma! Ten dům je OŠKLIVÝ až hrůza!“ mračila se starostka. „Vypadá jako stará ponožka!“ vypískla nějaká holčička. Ale Evžen se vůbec

nezlobil. Díval se na svůj stromodům. Na všechny jeho úhly, linie... Na křivky, oblé tvary, schodiště. A na strom trůnící uprostřed! Nic na jeho stavbě nebylo ladně srovnané, nic nebylo v jedné řadě. Ale strom byl zachráněn!

10. Vracíme se k PL

- a) Podívej se na obrázek Evženova stromodomu a zkus vymyslet alespoň dvě přirovnání: (Vzor - Vypadá jako stará ponožka.)
- b) Použij alespoň 8 přídavných jmen k popisu toho, jaký je Evženův stromodům:
Vyplňuje každý samostatně, některé nápady si můžeme sdílet nahlas.
- c) Ohodnoť, jak moc se ti dům líbí: (1 - nejméně, 10 – nejvíc)
- d) Ohodnoť, jak si myslíš, že se dům nakonec líbil lidem z města.

(Žáci)

„To byla ta nejkrásnější pohroma, jaká mě mohla potkat!“ řekl si Evžen pro sebe. A když se lidé z města přišli na jeho dům podívat zblízka, zjistili, že myslel opravdu na všechno. V Evženově stromodomě si každý našel něco pro sebe. Během pár minut se lidé z města v domě zabydleli. Děti se klouzaly na obří skluzavce. Babičky a dědečkové podřimovali na nových lavičkách. „Pojďte se podívat na tu úžasnou knihovnu! A viděli jste už zeleninovou zahrádku? To je naprosto senzační!“

Uplynulo několik ročních období a o Evženovi už by nikdo neřekl, že je bláznivý puntičkář. Opustil svůj byt plný ostrých úhlů a nastěhoval se ke stromu, který vše změnil. Skrze listy platanu pozoroval ze třetího patra bzukot města. S očima dokořán se díval na svět plný nedokonalých tvarů a stromů, které si rostly, jak chtěly.

11. Práce s PL

- a) Podtrhni v textu všechna přídavná jména.
- b) K následujícím přídavným jménům přiřaď opozita (slova opačného významu):
nový, ostrý, nedokonalý, krásný, oblý, srovnaný, rušný, vysoký

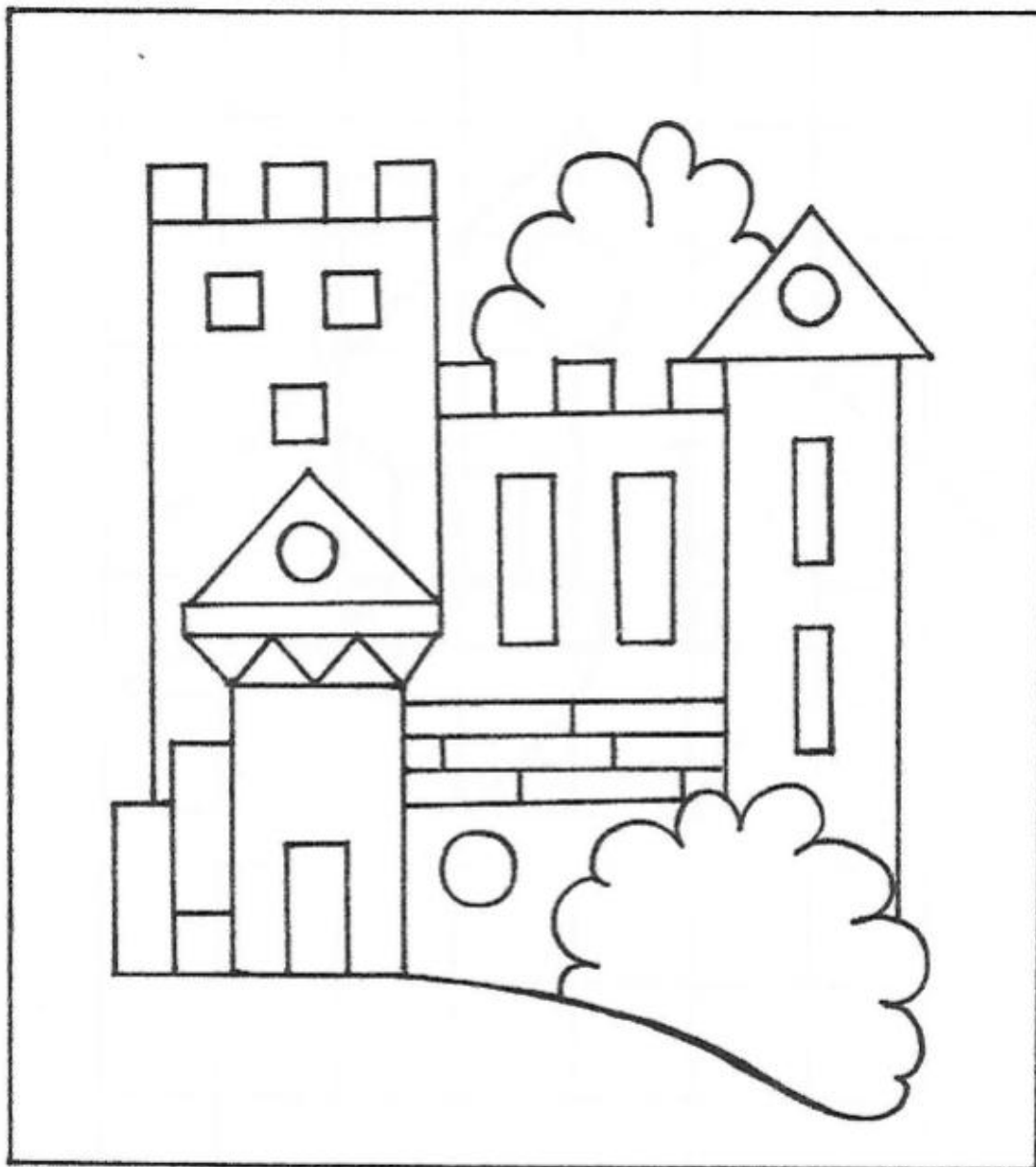
12. Diskutujeme:

- Jaký byl Evžen na začátku knihy?
- Jaké vlastnosti měli stavební dělníci?
- Změnil se v průběhu příběhu Evžen nebo dělníci?
- Co bylo hlavní zápletkou příběhu - okamžik, kdy se celý děj dal do pohybu

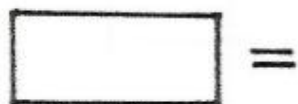
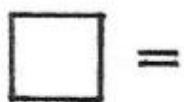
Náměty na rozšíření do výtvarné výchovy:

- Na úvod žákům ukážeme různé zajímavé a bláznivé domy světa - ideálně je mít připravené v prezentaci nebo ve fotografiích.
- Žáci se vžijí do role architekta, který má navrhnout zajímavý a originální dům. K domu mohou přidávat popisy jednotlivých částí domu a napodobit tak technické výkresy.
- Technika: kresba tužkou, pastelky, vodové barvy, tempery.
- Pro zdatnější výtvarníky je možno vyzkoušet také koláž z časopisů o bydlení.

Lze použít i pro 1. třídu včetně rozšíření do výtvarné výchovy, za předpokladu, že vynecháme tisk pracovních listů a všechny otázky týkající se příběhu vyřešíme společně ústně. Místo pracovního listu můžeme vytisknout obrázek níže a zaměřit se na počítání geometrických tvarů (dáme si podmínku, že počítáme jen ty tvary, které vidíme celé). Lze využít také Evženovu vlastnost "puntičkářství" a procvičit děti ve srovnání předmětů podle jednotlivých kritérií - velikost, barvy, odstíny. Větší důraz potom klademe na ukázkou jiných bláznivých domů světa a následnou výtvarnou realizaci.

Spočítej všechny geometrické tvary.

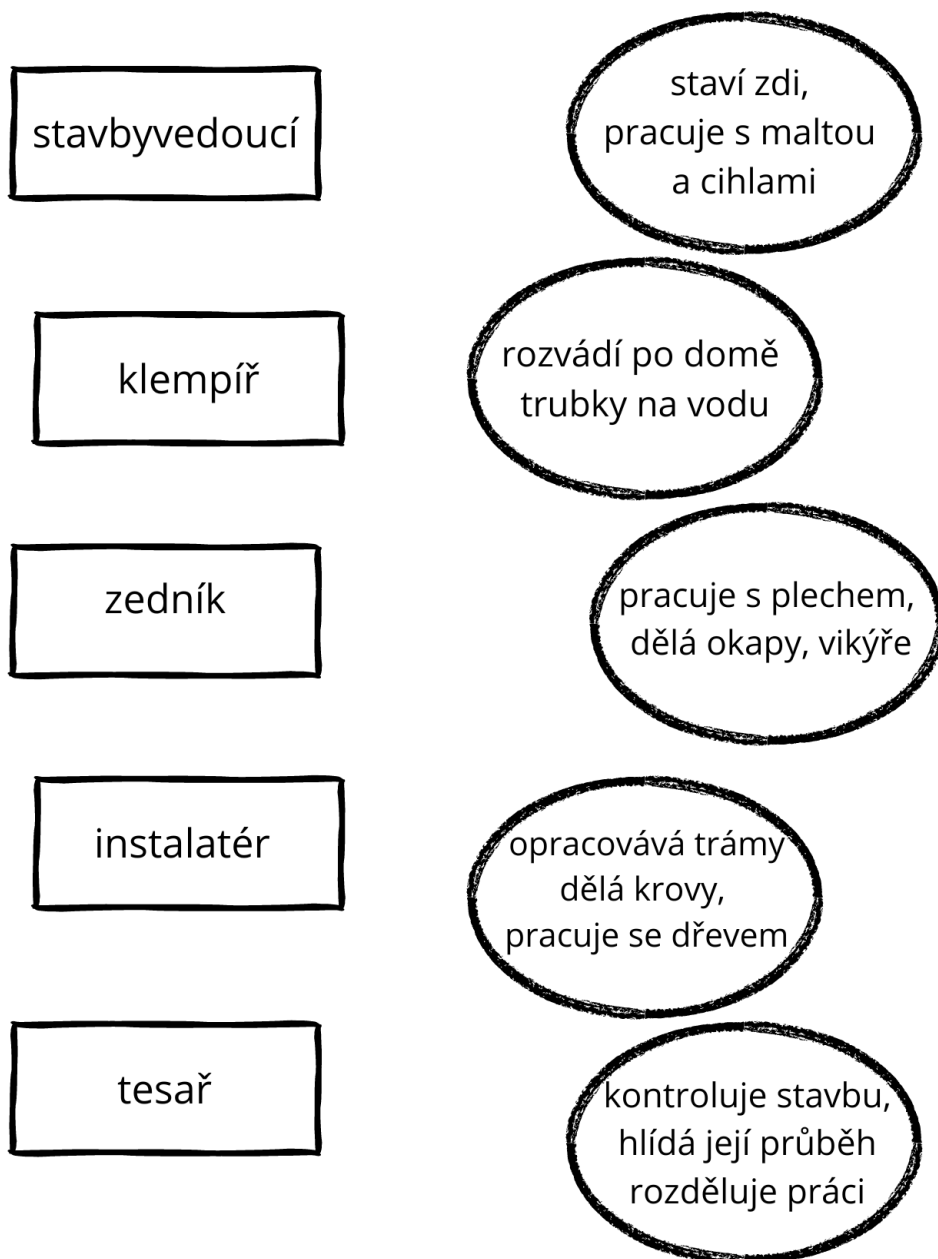

Počítáme jen tvary, které jsou vidět celé. ²

² (zdroj: <https://zvedaveslniecka.eu/>)

Pracovní list č. 1

1) Spoj povolání na stavbě a jejich náplň podle toho, co k sobě patří:

2) Jaké vlastnosti by měl mít podle tebe architekt?

Pracovní list č. 2

V jednom městě, v Trojúhelníkové ulici číslo 45, žil člověk, který se jmenoval Evžen. A ten kromě domů a různých udělatek vlastně neměl v lásce skoro nic.

Evžen byl architekt, vymýšlel nejrůznější stavby. Byl velmi pečlivý, někdo by řekl, že až puntičkářský. No ale především si o něm lidé mysleli, že je tak trochu praštěný.

- 1) Podtrhni v textu Evženovy vlastnosti. Jaký Evžen byl?

Jeho elegantní domov byl vždy hezky uklizený. Věci měl seřazené podle velikosti a barev, od nejmenší po největší a od nejčernočernější po nejbělostnější bílou. Měl rád knihy, různé drobnůstky, věci a věcičky, prostě všechno, co se dalo nějak setřídit, seřadit a uspořádat.

Jako architekt byl Evžen obzvláště hrdý na svůj poslední výtvar: dokonale promyšlený obrovitánský dům. Vše na něm bylo jako podle pravítka a okna měl dokonale hranatá.

„Kdyby tak všechny domy ve městě vypadaly jako ten můj, byl bych mnohem šťastnější,” říkal si.

- 2) Do posledního sloupce vypiš z textu přídavná jména s předponou nej-. Doplň tabulku podle vzoru z prvního řádku.

šťastný	šťastnější	nejšťastnější

Dny utíkaly a nakonec byla stavba dokončena. Na její slavnostní odhalení se přišli podívat úplně všichni. A když konečně spatřili, co se skrývalo za

plotem, stál před nimi nejbláznivější dům, jaký kdy kdo postavil. „Evžene, no to je pohroma! Ten dům je OŠKLIVÝ až hrůza!” mračila se starostka. „Vypadá jako stará ponožka!” vypískla nějaká holčička. Ale Evžen se vůbec nezlobil. Díval se na svůj stromodům. Na všechny jeho úhly, linie... Na křivky, oblé tvary, schodiště. A na strom trůnící uprostřed! Nic na jeho stavbě nebylo ladně srovnané, nic nebylo v jedné řadě. Ale strom byl zachráněn!

- 3) a) Podívej se na obrázek Evženova stromodому a zkus vymyslet alespoň dvě přirovnání: (Vzor - Vypadá jako stará ponožka.)

- b) Použij alespoň 8 přídavných jmen k popisu toho, jaký je Evženův stromodům:

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

- c) Ohodnot', jak moc se ti dům líbí: (1 - nejméně, 10 - nejvíc)

1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10

- d) Ohodnot', jak si myslíš, že se dům nakonec líbil lidem z města.

1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10

„To byla ta nejkrásnější pohroma, jaká mě mohla potkat!” řekl si Evžen pro sebe. A když se lidé z města přišli na jeho dům podívat zblízka, zjistili, že myslel opravdu na všechno. V Evženově stromodomě si každý našel něco pro sebe. Během pár minut se lidé z města v domě zabydleli. Děti se klouzaly na obří skluzavce. Babičky a dědečkové podřimovali na nových lavičkách. „Pojďte se podívat na tu úžasnou knihovnu! A viděli jste už zeleninovou zahrádku? To je naprosto senzační!”

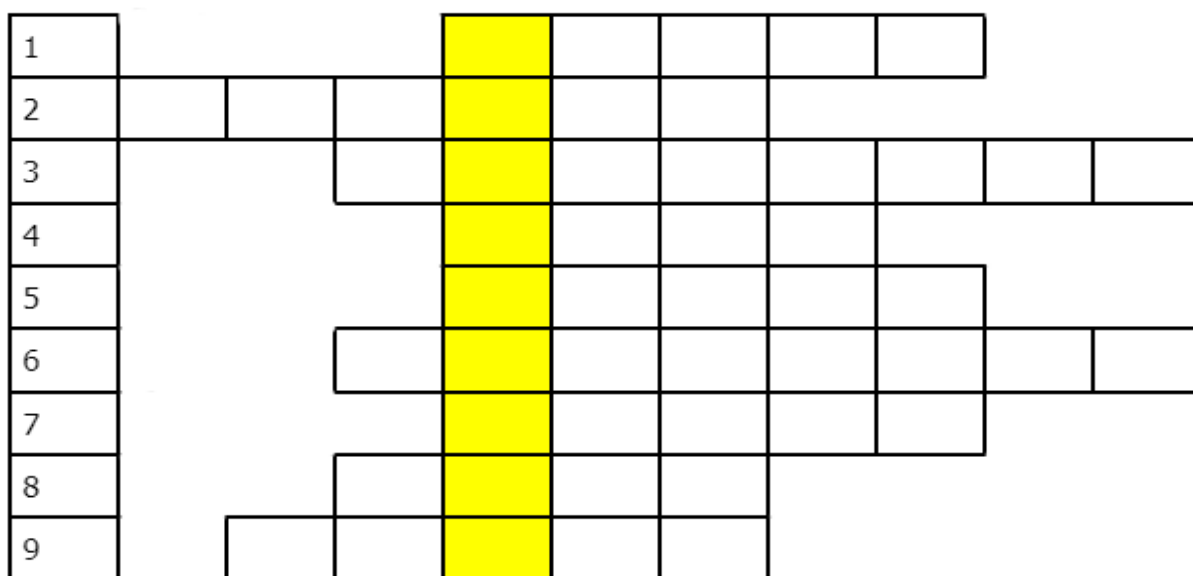
Uplynulo několik ročních období a o Evženovi už by nikdo neřekl, že je bláznivý puntičkář. Opustil svůj byt plný ostrých úhlů a nastěhoval se ke stromu, který vše změnil. Skrze listy platanu pozoroval ze třetího patra bzukot města. S očima dokořán se díval na svět plný nedokonalých tvarů a stromů, které si rostly, jak chtěly.

4) a) Podtrhni v textu všechna přídavná jména.

b) K následujícím přídavným jménům přiřaď opozita (slova opačného významu):

nový	_____	ostrý	_____
nedokonalý	_____	krásný	_____
oblý	_____	srovnaný	_____
rušný	_____	vysoký	_____

5) Vylušti křížovku:

- Legenda:
1. Co spadlo na rozestavěný dům?
 2. O jaký konkrétní druh dřeviny se jednalo?
 3. Jak se nazývá Evženovo povolání?
 4. Otvor ve zdi domu, který používáme k výhledu ven.
 5. Opak vesnice
 6. Jaký byl podle Evžena spadlý strom? (opak slova nedokonalý)
 7. Co používáme ke vcházení do domu?
 8. Jak se nazývá horní část domu pod střechou?
 9. Co používáme k zabezpečení dveří? (sídlo králů)

Tento materiál vznikl v rámci projektu Místní akční plán Frýdek-Místek IV a je veřejně dostupný pod otevřenou licencí Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0), která umožňuje jeho volné šíření a úpravy za podmínky uvedení autora a zachování stejné licence.